

UCHWAŁA Nr XL/349/17
RADY MIEJSKIEJ W ŁAPACH
z dnia 20 grudnia 2017r.

W sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na 2018 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875, poz.2232) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487; z 2015r. poz.1893) w związku z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r. poz. 78, z 2017r. poz.60. poz.1458) Rada Miejska w Łapach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

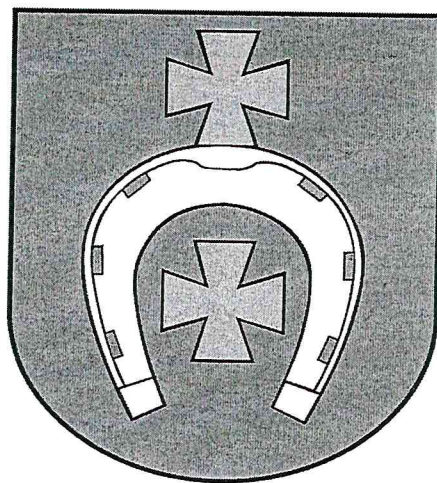
§ 2. Realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2018 powierza się Burmistrzowi Łap.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2018 roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Slawomir Jan Maciejewski
Slawomir Jan Maciejewski

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA TERENIE MIASTA I GMINY ŁAPY
NA ROK 2018**

Łapy, listopad 2017 rok

SPIS TREŚCI:

WPROWADZENIE.....	3
I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIEŃ.....	5
II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIEŃ W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY.....	11
III. ANALIZA SWOT	23
IV. CELE, ZADANIA I DZIAŁANIA W ZAKRESIE PROGRAMU	26
V. KIERUNKI DZIAŁAŃ	36
VI. INTERESARIUSZE PROGRAMU.....	36
VII. REALIZATORZY PROGRAMU.....	37
VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	37
POSTANOWIENIA KOŃCOWE I WNISOKI	37

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania

Narkomanii na rok 2018 stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wykonuje się w szczególności przez: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Na zadaniach tych należy skupić szczególną uwagę, dlatego że problemy związane z alkoholem należą do tej grupy problemów społecznych, które przybierają bardzo duże rozmiary i powodują szkody zarówno ekonomiczne, jak i społeczne. W związku z powyższym, celem działań podejmowanych przez gminę jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, a nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy, niezależnie od tego czy pije alkohol, czy nie.

Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki narkomanii wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Narkomania to drugi problem, na którym należy skupić szczególną uwagę, ponieważ powszechność narkotyków wcześniej była problemem głównie dużych miast, dzisiaj są one obecne w miasteczkach oraz na wsiach.

Podstawą prawną podejmowanych działań w zakresie działań profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest **Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi**, w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii – **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. O przeciwdziałaniu narkomanii**, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – **Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie**.

Program przedstawia zadania własne gminy wynikające z **art. 4a Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r.** z późniejszymi zmianami. Zgodnie z treścią tej ustawy zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych, programach opiekuńczo – wychowawczych socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego w centrach integracji społecznej poprzez pomoc finansowa.

Gminny Program zawiera równocześnie zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w **Ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii** (Dz. U z 2017 r. poz. 783) oraz działania w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zgodnie z **Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) .Należą do nich :

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu i narkotyków; udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii
- pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej i szkoleniowe w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii;

- pomoc społeczna osobom i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie należy w szczególności :

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Realizacja w/w zadań jest prowadzona w postaci **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** oraz przeciwdziałania narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy, uchwalanego corocznie przez Radę Miejską w Łapach. Gminny Program stanowi element realizowanych przez samorząd lokalny celów polityki społecznej ujętych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łapy na lata 2014-2021.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) większość osób pijących spożywa alkohol w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Warto podkreślić fakt, że grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 9% osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu¹. Szkody powodowane przez alkoholizm, jak i ryzykowne oraz szkodliwe spożywanie alkoholu występują w wielu wymiarach:

- jednostkowym - oddziałują negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących;
- społecznym - negatywne oddziaływanie na zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin, przemoc w rodzinie, zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, ubóstwo, bezrobocie etc;
- ekonomicznym - koszty: leczenia osób uzależnionych jak i współuzależnionych, systemu pomocy społecznej, zaangażowania wymiaru sprawiedliwości, przedwczesnej umieralności, spadek wydajności pracy etc.

Alkoholizm jest jednym z najpoważniejszych współczesnych problemów społecznych. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) (wydanie z 2009 r.) alkohol znajduje się na trzecim miejscu

wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.² Szkody zdrowotne wywołane alkoholem nie ograniczają się tylko do szkód występujących u osób uzależnionych (lub nadużywających alkoholu). Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem członków rodzin i osoby żyjące w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele szkód społecznych, tj.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie. Dlatego działania w zakresie zapobiegania i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny być przedmiotem szczególnej troski ze strony samorządu lokalnego.

Problem uzależnienia od alkoholu – mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji jego nadużywania oraz dostępności do świadczeń terapeutycznych związanych z leczeniem uzależnień – stale utrzymuje się na wysokim poziomie. Problem ten jest znaczący zarówno w skali lokalnej, regionalnej, jak również całego kraju. Według Ministerstwa Zdrowia w Polsce żyje około 600-700 tys. alkoholików - 2 procent społeczeństwa. Tych jednak, którzy nadużywają, a alkoholikami nie są, jest znacznie więcej. To aż 12 proc. Polaków.

Kluczową rolę w polskim systemie rozwiązywania problemów alkoholowych odgrywają samorządy gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi są odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych.

Tabela 1. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca Polski w latach 2000- 2016

Lata	Wyroby spirytusowe (100% alkoholu)	Wino miody pitne*	Wino miody pitne w przeliczeniu na 100% alkohol	Piwo*	Piwo w przeliczeniu na 100% alkohol
2000	2	12	1,44	66,9	3,68
2001	1,7	10,6	1,27	66,5	3,66
2002	1,7	11,2	1,34	70,7	3,89
2003	2,4	11,3	1,36	74,8	4,1
2004	2,5	10,6	1,27	82	4,51
2005	2,5	8,6	1,03	80,7	4,44
2006	2,7	9,1	1,09	90,8	5
2007	3	8,9	1,07	93,4	5,14
2008	3,4	8,2	0,98	94,4	5,19
2009	3,2	7	0,84	91,2	5,02
2010	3,2	7	0,84	90,5	4,98
2011	3,3	6,4	0,77	94,3	5,19
2012	3	5,9	0,71	99,2	5,46
2013	3,6	5,8	0,67	97,7	5,37
2014	3,2	6,3	0,76	98,9	5,44

2015	3,2	6,3	0,76	99,1	5,45
2016	3,2	5,8	0,70	99,5	5,47

*Przyjmuje się założenie, iż w jednym litrze piwa zawartych jest 5,5% alkoholu, a w winie (miodzie pitnym) zawartych jest 12% alkoholu.

Dane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wskazują, iż wśród spożywanych napojów alkoholowych najwyższy odsetek stanowi piwo. W 2016 roku spożycie piwa w litrach na 1 mieszkańca kraju wynosiło 99,5 litra i w stosunku do roku 2000 nastąpił wzrost o 32,6 litra.

Tabela 2. Struktura spożycia napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w latach 2000-2016

Lata	Wyroby spirytusowe	Wino i miody pitne	Piwo
2000	28,30%	20,20%	51,50%
2001	25,80%	19,20%	55,00%
2002	24,50%	19,40%	56,10%
2003	30,50%	17,30%	52,20%
2004	30,20%	15,30%	54,50%
2005	31,40%	12,90%	55,70%
2006	30,70%	12,40%	56,90%
2007	32,60%	11,60%	55,80%
2008	35,50%	10,30%	54,20%
2009	35,30%	9,30%	55,40%
2010	35,50%	9,30%	55,20%
2011	35,70%	8,30%	56,00%
2012	32,74%	7,73%	59,54%
2013	37,20%	7,20%	55,70%
2014	34,10%	8,00%	57,90%
2015	34,00%	8,00%	57,9%
2016	34,20%	7,40%	58,40%

Odnosząc się do struktury spożycia napojów alkoholowych należy zaznaczyć, że piwo stanowi ponad 58% spożywanego alkoholu w kraju.

Jak wskazują powyższe wyniki struktura spożycia alkoholu w przeciągu 16 lat ulega zmianie, zdecydowanie zwiększa się spożycie wyrobów spirytusowych oraz piwa na rzecz wina i miodów pitnych.

Według danych szacunkowych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych kształtują się następująco:

Tabela 3.

<i>Różne kategorie problemów alkoholowych</i>	<i>Populacje osób</i>	<i>W Polsce</i>	<i>W mieście 350 tys. mieszkańców</i>
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	około 2 % populacji	około 800 000	około 7 000
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych	około 4 % populacji	około 1 500 000	około 14 000
Osoby pijące szkodliwie	5 -7 % populacji	około 2 000 000 – 2 500 000	około 17 500 – 24 500
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	około 2 000 000 osób dorosłych i dzieci	około 20 000 osób dorosłych i dzieci

Przekładając powyższe wskaźniki na liczebność mieszkańców miasta i gminy Łapy(21624 mieszkańców),można stwierdzić, iż 430 osoby to statystycznie uzależnieni od alkoholu, a 1081-1513 to osoby pijące szkodliwie.

Alkoholizm, jak i ryzykowne oraz szkodliwe spożywanie alkoholu powoduje nie tylko szkody społeczne ale też prowadzi do istotnych szkód jednostkowych, oddziałując negatywnie na zdrowie fizyczne i psychiczne osób pijących.

Uzależnienie od alkoholu jako zespół objawów klinicznych (choroba) powoduje różnorodne szkody zdrowotne: alkoholowe zapalenie wątroby, alkoholowe zwyrodnienie mózgowie, marskość wątroby, zapalenie trzustki, zaburzenia pamięci, halucynozę, drżenie mięśniowe itp., co ma bezpośredni wpływ na podwyższoną śmiertelność w populacji osób uzależnionych.

Picie alkoholu przez kobiety ciężarne często powoduje organiczne uszkodzenie dzieci w okresie prenatalnym, którego skutkiem jest upośledzenie umysłowe i opóźnienia rozwojowe o różnym stopniu ciężkości. Skutkują one w przyszłości niepełnosprawnością społeczną i zawodową.

Zespół Alkoholowy Płodu (Fetal Alcohol Syndrom – FAS) jest to zespół nieprawidłowości, stwierdzany u dzieci niektórych matek spożywających alkohol w okresie ciąży. Warunkiem jego wystąpienia jest picie alkoholu przez kobiety ciężarne. Wówczas alkohol przenika przez łożysko i jest wchłaniany w całości przez dziecko, uszkadzając płód nieodwracalnie, nawet wtedy kiedy matka tego nie odczuwa.

Spożycie alkoholu w I trymestrze ciąży: uszkadza mózg, osłabia rozwój komórek, atakuje główne organy płodu takie jak serce czy nerki, powoduje poronienia;

Spożycie alkoholu w II trymestrze ciąży: osłabia rozwój mózgu, powoduje poronienia zagrażające życiu matki, uszkadza mięśnie, skórę, gruczoły, kości i zęby;

Spożycie alkoholu w III trymestrze ciąży: osłabia rozwój mózgu i płuc; prowadzi do zaburzenia rozwoju wzrostu.

Ze względu na to, iż skutki używania alkoholu przez kobiety ciężarne mogą być bardzo różne, nie wszystkie dzieci obarczone zespołem będą do siebie podobne. Niektóre z nich będą w większym stopniu upośledzone niż pozostałe. Inne będą wykazywać mniej fizycznych aniżeli behawioralnych opóźnień, charakteryzując się przy tym lekkim upośledzeniem umysłowym. Wiele spośród nich będzie miało trudności w nauce i z kontaktami społecznymi. Dlatego każde z nich będzie potrzebowało odpowiedniego pokierowania i wsparcia.

FAS jest najbardziej widocznym i najczęściej rozpoznawanym zaburzeniem z grupy FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorders), w którym współwystępują:

- zahamowanie wzrostu w okresie płodowym lub późniejszym,
- charakterystyczne zmiany dymorficzne twarzy,
- nieprawidłowy rozwój centralnego układu nerwowego.

Dane pochodzące z badań szacunkowych pokazują, że w Europie FASD jest najbardziej rozpowszechnionym schorzeniem neurorozwojowym. Dotyczy ono około 1% wszystkich urodzonych dzieci. W Polsce próbowano kilkakrotnie oszacować ilość dzieci z grupy FASD. Badania szacunkowe pokazywały, że z pełnoobjawowym FAS może być troje na 1000 żywo urodzonych dzieci.

Badania epidemiologiczne dotyczące FASD w Polsce przeprowadziła Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach projektu ALICJA. Pokazały one, że zaburzenia neurorozwojowe wynikające z picia alkoholu przez matkę w czasie ciąży dotyczą nie mniej niż 2% dzieci w wieku 7-9 lat. Oznacza to, że FASD występuje znacznie częściej niż inne zaburzenia neurorozwojowe. Chociaż mamy w Polsce dobre wsparcie dla dzieci z autyzmem, ADHD, dysleksją i innymi chorobami, dzieci z FASD nie doczekały się żadnych systemowych rozwiązań mających pomóc im w szybkim procesie rozpoznania trudności i otrzymania właściwej pomocy. Mimo coraz większej ilości badań nad tym problemem i wysokich wskaźników epidemiologicznych ciągle brakuje miejsc, gdzie dzieci uzyskiwałyby rzetelną pomoc.

Nadmierne spożywanie alkoholu to problem społeczny dzisiejszych czasów. Istnieje on od wielu lat i w chwili obecnej jest niezwykle aktualny wśród młodzieży. Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Wg Raportu z Ogólnopolskich Badań Ankietowych zrealizowanych w 2015 roku, próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (tabela 4).

W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiegokolwiek napoje alkoholowe 71,7% młodszych uczniów i 92,7% uczniów starszych. Warto zauważyć, że odsetki konsumentów alkoholu, definiowanych jako osoby, które piły jakiegokolwiek napój alkoholowy w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, w przypadku uczniów młodszych jeszcze w 2003 r. nie odbiegały znacznie od odsetków konsumentów stwierdzanych w badaniach na populacji osób dorosłych. Obecnie są one wyraźnie niższe.

Na tym tle nie dziwi wysoki odsetek konsumentów w klasach starszych - większość uczniów z tych klas w momencie badania była już pełnoletnia lub zbliżała się do wieku dorosłości. Nadal wysoki odsetek konsumentów alkoholu wśród uczniów klas trzecich gimnazjów - głównie piętnasto-szesnastolatków powinien budzić niepokój spoglądając na rzecz, czy to z perspektywy zdrowia publicznego, czy norm prawnych.

Porównanie wyników odnoszących się do konsumpcji napojów alkoholowych w czasie ostatnich 12 miesięcy uzyskanych w 2015 r. z wynikami z wcześniejszych badań wskazują na odmienne tendencje w obu badanych grupach. Wśród gimnazjalistów po wzroście w latach 1995-2003 zaznacza się trend spadkowy z wyraźnym nasileniem w 2015 r. W starszej grupie wskaźnik wzrósł tylko w 1999 r. i od tego czasu mamy do czynienia ze stabilizacją.

Tabela 4.

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	92,8	90,3	92,5	90,2	87,3	83,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,3	82,0	84,9	78,9	78,3	71,7
	W czasie 30 dni	50,4	61,1	65,8	57,3	57,6	48,6
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	96,5	96,6	96,7	94,8	95,2	95,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	88,0	93,8	93,4	92,0	91,6	92,7
	W czasie 30 dni	65,6	78,1	78,9	78,5	80,4	82,3

	dni przed badaniem						

Źródło: Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2015 roku.

W sumie wyniki z ostatnich 16 lat zdają się sugerować, że nie udało się osiągnąć celu, jakim jest zachowanie abstynencji od alkoholu do osiągnięcia pełnoletności, jeśli nie przez wszystkich nastolatków, to przynajmniej przez większość z nich. W młodszej grupie zauważyć jednak trzeba pozytywną tendencję trwającą już 12 lat.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW UZALEZNIEN W MIEŚCIE I GMINIE ŁAPY

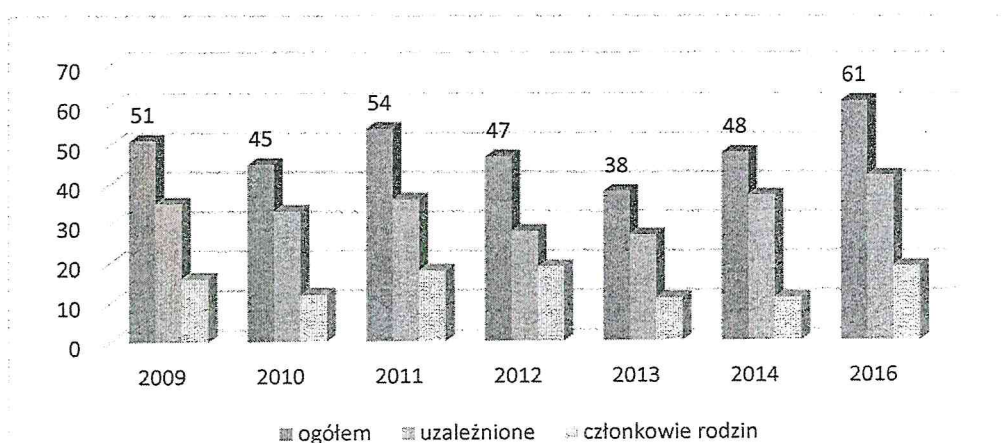
Nadużywanie napojów alkoholowych stanowi dziś bezspornie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczyielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej. Gmina i miasto Łapy niestety nie jest wolna od problemu alkoholizmu. Z 1933 rodzin korzystających ze świadczeń Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach w 2016 roku, 8 rodzin ubiegających się o pomoc, swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym.

Tabela 5.

Lp.	Rodzaj sytuacji życiowej	Liczba rodzin				
		2006	2009	2012	2014	2016
1.	Ubóstwo	600	507	619	1127	1100
2.	Sieroctwo	3	6	3	1	0
3.	Bezdomność	11	21	16	25	14
4.	Ochrona macierzyństwa	73	262	231	243	154
5.	Bezrobocie	784	925	1048	1135	1013
6.	Niepełnosprawność	228	284	210	249	246
7.	Długotrwała choroba	374	622	448	372	250

8.	Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym : - rodziny niepełne - rodziny wielodzietne	171 128 53	218 165 44	196 155 31	194 145 38	191 129 54
9.	Alkoholizm	14	32	37	33	8
10.	Powrót z zakładu karnego	13	26	17	12	2

Poniższy wykres ilustruje liczbę wezwań na posiedzenia podzespołu ds. rozmów z uzależnionymi na przełomie lat 2009-2016.

Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2016/2017 roku w większości łapskich szkół prowadzone były diagnozy spożywania alkoholu i substancji odurzających na podstawie których, można określić rozmiary problemów wśród młodzieży.

Wszelkie działania w zakresie prowadzenia działań profilaktycznych (upowszechnianie sportu i rekreacji, programy profilaktyczne, itp.) są jedną z najskuteczniejszych form zapobiegania negatywnym zjawiskom występującym w placówkach oświatowych. Szczególnie ważną rolę odgrywają programy profilaktyczne, które realizowane są przez wszystkie szkoły na terenie naszej Gminy i podlegają ciągłej ewaluacji, dzięki czemu na bieżąco uwzględniają istniejące w środowisku potrzeby. Zajęcia profilaktyczne na terenie szkół prowadzone są przez pedagogów szkolnych i psychologów i obejmują wybrane klasy. Ponadto prowadzone są zajęcia o charakterze wspierającym dla uczniów zagrożonych patologią i wykluczeniem społecznym w formie indywidualnej i grupowej w zależności od potrzeb.

W Gimnazjum Nr 1 w Łapach zostały przeprowadzone badania ankietowe diagnozujące poczucie bezpieczeństwa gimnazjalistów w szkole z uwagi na różnego rodzaju zagrożenia pojawiające się w środowisku szkolnym. W badaniu wzięło udział 100 osób. Byli to uczniowie klas I.

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono:

1. Ponad 97% uczniów w szkole czuje się bezpiecznie.
2. Jako najczęstszą formę agresji uczniowie wskazują przezywanie i stosowanie wulgaryzmów.
3. Uczniowie na okazywaną przemoc nie reagują przemocą, unikają konfrontacji, ignorują zaczepki bądź rozwiązują konflikty bez przemocy.
4. Badania ankietowe dotyczyły również stosowania przez uczniów różnego rodzaju używek. Wśród badanych tylko 6 osobom proponowano papierosy, alkohol- 1, środki odurzające – 0. Otrzymane propozycje nie oznaczają, że uczniowie z nich skorzystali.
5. Z badań wynika, że rodzice rozmawiają z dziećmi na temat zagrożeń (92%). Co piąty badan twierdzi, że rozmawiają często, ponad połowa -54% mówią, że rozmawiają czasami, a tylko 8 osób że nie poruszają tego tematu. Wyniki świadczą o dużej pracy wychowawczej w kierunku uświadamiania rodzicom zagrożeń, udzielania wskazówek jak mają utrzymać kontakt z dzieckiem i na jakie sygnały ostrzegawcze mają zwracać uwagę.

Ponadto w ramach pracy profilaktyczno- wychowawczej w szkole realizowane są rokrocznie następujące działania:

- Program profilaktyczno- edukacyjny „Nie bądź obojętny”,
- Program profilaktyczny „Papierosom powiedz NIE”

- Przeciwalkoholowy program profilaktyczny „ Szkoła dobrego wyboru”
- Zajęcia profilaktyczno- edukacyjne z wykorzystaniem wideoteki,
- Prezentacje multimedialne na szkolnym telebimie,
- Program „Trzymaj formę” promujący zdrowy styl życia,
- Wywiadowki profilaktyczne dla rodziców,
- Prewencyjne spotkania z asystentem policji ds. nieletnich,
- Godziny wychowawcze poświęcone problemom współczesnych uzależnień.

Na bieżąco współpracowano z instytucjami wspierającymi szkołę:

- Komisariat Policji,
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna,
- Świetlica Socjoterapeutyczna,
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej,
- Z kuratorami sądowymi z Sądu Rejonowego- uczniowie mający nadzór kuratorski, lub nadzór nad rodziną.

W Szkole Podstawowej w Uhowie nie zostały przeprowadzone badania, ankiety czy też diagnozy spożywania alkoholu, substancji odurzających, narkotyków i palenia papierosów. Jednocześnie, aby przeciwdziałać możliwości wystąpienia problemów związanych z nadużywaniem tych substancji w szkole prowadzone są działania profilaktyczne.

W Szkole Podstawowej w Uhowie realizowany jest:

- Program przeciwdziałania paleniu papierosów „Nie pal przy mnie proszę” oraz „Znajdź właściwe rozwiązanie”
- Promowany jest zdrowy tryb życia,
- Organizowane są zajęcia świetlicowe
- Pogadanki na temat wszelkiego rodzaju uzależnień (alkohol, nikotyna, gry komputerowe, Internet, narkotyki)

Wszystkie te działania wpływają pozytywnie na stosunki międzyludzkie oraz miłe spędzanie czasu wolnego przez uczniów. Do współpracy zachęceni są rodzice, którzy biorą udział w imprezach szkolnych, spotkaniach oraz wspólnych piknikach, warsztatach oraz rajdach rowerowych.

W Szkole Podstawowej Nr 1 podczas godzin wychowawczych w klasach IV- VI przeprowadzane są rozmowy z uczniami, którzy uświadamiani są o zagrożeniach wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Natomiast w klasach I- III realizowany jest program profilaktyczny „ Nie pal przy mnie proszę”, w klasach IV natomiast program

„Znajdź właściwe rozwiązanie”. Systematycznie przeprowadzane są ankiety dot. tematyki alkoholu, substancji odurzających, narkotyków i palenia papierosów. Organizowane są pogadanki z funkcjonariuszami Komisariatu Policji w Łapach, na temat przeciwdziałania skrajnym formom nieprzystosowania społecznego oraz odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne.

Funkcjonariusze Komisariatu Policji w Łapach przeprowadzali cykliczne spotkania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą ze szkół na terenie działania jednostki, których tematem była problematyka zażywania środków odurzających, używania alkoholu oraz palenia papierosów. Zarówno Asystent ds. Nieletnich i Patologii jak i dzielnicowi podczas spotkań z uczniami informowali o odpowiedzialności prawnej nieletnich związanej z czynami karalnymi oraz przejawami demoralizacji, związanymi bezpośrednio z używaniem w/w substancji. Prowadzone były również rozmowy na temat przyczyn i ewentualnych możliwości zapobiegania tego typu zachowaniom. Podczas wizyt w szkołach zachęcano w szczególności pedagogów do informowania Policji o wszelkich zauważonych czynach karalnych oraz przejawach demoralizacji związanych z w/w zjawiskami, dając tym samym sygnał, że nie ma przyzwolenia na takie zachowania.

W I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza w Łapach od wielu lat realizowany jest program profilaktyczny dotyczący uzależnień od alkoholu, narkotyków oraz innych substancji odurzających. W ramach tego programu przeprowadzone zostało badanie za pomocą ankiet diagnozujących w/w problem.

W bieżącym roku szkolnym w badaniu wzięło udział 44 uczniów klas pierwszych. Uzyskano następujące informacje:

- 22 uczniów miało kontakt z alkoholem,
- 30 uczniów stwierdziło, że ma problem z kupowaniem alkoholu w sklepie,
- 30 uczniów przyznało, że picie alkoholu może prowadzić do uzależnienia,
- 42 uczniów nie pali papierosów (2 uczniów podało wiek 9 i 15latgdz zapalili pierwszego papierosa)
- 25 uczniów nie otrzymało propozycji zapalenia papierosa na terenie szkoły,
- 25 uczniów uznało zjawisko narkomanii za poważny problem,
- 3 uczniów miało kontakt z narkotykami.

Szkoła Podstawowa Nr 3 w Łapach w ramach własnych środków budżetowych, zaangażowania pedagoga i wychowawców, stale monitorują sytuacje zagrożeń i starają się im zapobiegać.

Ze względu na niedużą liczbę dzieci, znajomość społeczności lokalnej, szkoła jest w stanie zauważyć większość nawet niewielkich problemów. Są one rozpatrywane na bieżąco z uwzględnieniem indywidualnego podejścia do dzieci i ich rodziców.

W ramach diagnozy środowiska rodzinnego dziecka prowadzone są:

1. Obserwacje uczniów,
2. Konsultacje z wychowawcami, rodzicami, nauczycielami w kontekście zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową uczniów i ich rodzin, sytuacji kryzysowych, nieodpowiedniego sposobu spędzania wolnego czasu przez uczniów,
3. Wywiady środowiskowe,
4. Współpracujemy z instytucjami wspierającymi szkołę (Komisariatem Policji w Łapach, Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Łapach, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, Stowarzyszeniem Przyjaciół Osse), na rzecz pogłębienia diagnozy środowiska rodzinnego i lokalnego dziecka oraz określenia form wsparcia,
5. Pedagog uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łapach,
6. Współpraca z kuratorami sądowymi i zawodowymi z Sądu Rejonowego z V Wydziału ds. Rodzinnych i Nieletnich w Białymstoku w sprawie uczniów z rodzin mających nadzór kuratorski i uczniów zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Rozpoznawanie sytuacji wychowawczej w szkole:

1. Obserwacje relacji rówieśniczych, indywidualne rozmowy z uczniami przejawiającymi trudności wychowawcze,
2. Doprecyzowywanie procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych,
3. Analiza dokumentów szkolnych: monitoring frekwencji, oceny z zachowania i uwagi w dzienniku,
4. Rozmowy z wychowawcami klas, nauczycielami i rodzicami na temat spotykanych trudności wychowawczych,
5. Ocena stanu bezpieczeństwa w szkole przez analizę wyników badań ankietowych- ankiet na temat uzależnień przeprowadzana wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
6. Spotkania Zespołu Wychowawczego (pedagog i wychowawcy)- omawianie sytuacji wychowawczych w szkole, sytuacja rodzinna ucznia, ustalanie środków zaradczych w sytuacjach kryzysowych.

Działania realizowane w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów:

1. Warsztaty z funkcjonariuszem policji organizowane co roku dla uczniów klas III gimnazjum- prelekcja o odpowiedzialności prawnej,
2. Pogłębianie wiedzy na temat uzależnień na lekcjach biologii,
3. Spotkania z psychologiem z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łapach na temat uzależnień, zapoznanie z negatywnymi skutkami stosowania używek: dla klas IV-VI w

- szkole podstawowej, dla klas I-III gimnazjum oraz podczas wywiadówki- dla rodziców i nauczycieli,
4. Spotkania rodziców i nauczycieli z pedagogiem z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach- prelekcja nt. uzależnień, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych- „Kochać i wymagać”,
 5. Szkolenie rady pedagogicznej przez psychologa z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Łapach- „Uzależnienia- co może niepokoić w zachowaniu uczniów?”,
 6. Propagowanie zdrowego stylu życia:
 - a. Realizacja programów:
 - „Nie pal przy mnie, proszę”- klasy I-III sp
 - „Mały Mistrz”- klasa I sp
 - b. Tematyka godzin wychowawczych (m.in. o uzależnieniach, radzeniu sobie z emocjami, moje zainteresowania, pasje, choroby),
 - c. Zajęcia w ramach lekcji wychowania fizycznego,
 - d. Wdrażanie uczniów do aktywnego spędzania wolnego czasu na rajdach rowerowych, wycieczkach,
 7. Wykonywanie plakatu „Wolni od dymu”- co roku w ramach Światowego Dnia bez Tytoniu,
 8. Cykliczne spotkania z policjantem w ramach działań- „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczne wakacje”,
 9. W zachowaniu bezpieczeństwa w szkole pomocny jest monitoring (dzięki któremu łatwiej i precyzyjniej jest dotrzeć do rozwiązania problemu) oraz dyżury nauczycieli podczas przerw,
 10. Opracowanie i realizacja projektów szkolnych wychowujących do wartości:
 - a. projekt „ Klasa z postępem”- już trzeci rok motywowanie uczniów do zachowań prospołecznych, do nauki,
 - b. szkolny konkurs „Najlepszy kolega/koleżanka”,
 - c. projekt „Człowiek z pasją”- spotkania z ciekawymi ludźmi- w ubiegłym roku szkolnym,
 - d. projekt „Bądźmy razem”- kształtowanie postaw przy współpracy w rodzinach- w tym roku szkolnym,
 - e. projekt „Otwarcie na bibliotekę”- upowszechnianie czytelnictwa- w tym roku szkolnym,
 - f. w klasach- debatach „Najważniejsze wartości w moim życiu”- w tym roku szkolnym.
 11. W ramach własnych środków i dzięki życzliwości sponsorów szkoła zakupuje nagrody uczniom za udział w konkursach i akcjach profilaktycznych,
 12. Zajęcia profilaktyczne dla uczniów z pedagogiem szkolnym,

13. Działalność „Koła Caritas”- prowadzenie akcji pomocowych, zbieranie artykułów żywnościowych, artykułów szkolnych, środków czystości, zabawek i wspieranie uczniów z rodzin potrzebujących (akcje- zbiórka artykułów szkolnych, paczki bożonarodzeniowe),
14. Spotkania z rodzicami podczas dni otwartych i dyżurów nauczycieli- wyjaśnianie problemów, szukanie środków zaradczych,
15. We wrześniu 2016 r.- udział uczniów w warsztatach antydyskryminacyjnych w ramach projektu „Różnorodność- podaj dalej! 2016” organizowanych przez Stowarzyszenie 9/12 w Białymstoku, we współpracy w UWB,
16. Organizowanie Pomocy psychologiczno- pedagogicznej dla uczniów- konsultacje i porady z pedagogiem, zajęcia wyrównawcze z przedmiotów,
 - a. Uczenie uczniów poprawnego komunikowania się:
 - na zajęciach komputerowych i informatyki- „Jak ustrzec się przed ryzykownymi zrachowaniami w Internecie: agresja elektroniczna i cyberbullying?”
 - na lekcjach wychowawczych- „Poznajemy postawy asertywne, agresywne, uległe”,
17. Wykorzystywanie pomocy dydaktycznych do prowadzenie zajęć profilaktycznych: filmów o tematyce profilaktycznej- uzależnienia, substancje psychoaktywne, przemoc- wychowawcy, pedagog podczas godzin wychowawczych,
18. W klasach IV szkoły podstawowej i I gimnazjum przeprowadzana jest diagnoza na temat wielorakiej inteligencji u każdego ucznia. Ta wiedza wspomaga rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci, nakierowuje na rozwijanie pasji,
19. Udział nauczycieli w konferencjach dotyczących zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, m.in. sięgania po środki psychoaktywne:
 - a. „Dopalacze- diagnoza, profilaktyka, pomoc”,
 - b. „Jak sprawić, by uczniowie w klasie czuli się bezpiecznie?”.
20. Zespół Szkół w Łapach należy do Forum Szkół Integralnego Wychowania, które upowszechnia innowacje wychowawcze wzmacniające integralny rozwój i wychowanie ze szczególnym uwzględnieniem promowania wartości.

Szkoła Podstawowa w Płonce Kościelnej prowadziła zajęcia w ramach profilaktyki palenia tytoniu „Nie pal przy mnie proszę”. Zespół wychowawczy prowadzi cykliczne spotkania, celem eliminowania niepożądanych zachowań, tym samym poszerzając współpracę z rodzicami. Zorganizowano prelekcje dla rodziców „Ja zapobiegać zrachowaniom ryzykownym podejmowanym przez dzieci i młodzież”. Przeprowadzono badania ankietowe diagnozując zjawisko dyskryminacji. Na

szkolnej stronie internetowej w zakładce „Poradnik przeżycia w szkole- dla uczniów”, ukazały się artykuły „Z prawem na TY”.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach wynika, iż w 2016 roku (stan na 01.01.2017) na jej posiedzenia wezwano 42 osoby nadużywające alkoholu oraz 19 członków rodzin.

Decyzją Komisji :

- 9 osób skierowano na terapię do Poradni Terapii Uzależnień w Białymstoku
- 4 osoby wyraziły zgodę na podjęcie leczenia w warunkach stacjonarnych
- 12 osób zobowiązało się do uczestnictwa w mityngach AA
- z 11 osobami przeprowadzano rozmowy edukacyjno-ostrzegawcze

W obszarze działań zapobiegawczych, naprawczych i pomocowych w Łapach działają instytucje i organizacje, które osobom uzależnionym i ich rodzinom udzielają różnych form pomocy na różnych szczeblach. Należą do nich:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach.

Do głównych zadań realizowanych przez Komisję należy:

- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
 - przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
 - motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
 - kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
 - kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
 - kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy:

- inicjowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- inicjowanie i prowadzenie kampanii informacyjnych skierowanych do społeczności lokalnej,
- podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym ze szczególnym naciskiem na promocję zdrowego stylu życia, kierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców,
- organizacja lokalnych imprez profilaktycznych (popularno-naukowych, sportowych, kulturalnych i artystycznych).
- Podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu:
 - prowadzenie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych,
 - podejmowanie działań wobec firm prowadzących reklamę napojów alkoholowych w sposób niezgodny z przepisami,
 - podejmowanie działań informacyjnych i profilaktycznych skierowanych do kierowców pojazdów mechanicznych,
 - prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż,
 - opiniowanie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach

Działania ośrodka koncentrują się na udzielaniu klientom pomocy, w postaci pieniężnej, rzeczowej (odzież, opał, żywność) oraz poradnictwa z zakresu spraw społecznych. Do zadań MOPS należy również nadzór nad realizacją programów profilaktycznych związanych z tematyką uzależnień, a także ich dofinansowywanie w miarę możliwości własnych oraz w wyniku pozyskania środków finansowych pochodzących z zewnątrz.

2. Świetlica socjoterapeutyczna jest placówką wsparcia dziennego działającą przy MOPS, mieści się w Łapach przy ul. Głównej 50. Realizuje swoje zadania poprzez prowadzenie działalności: socjoterapeutycznej, wychowawczej i profilaktycznej. Otacza swoją opieką dzieci z rodzin potrzebujących pomocy psychologicznej, borykających się z trudnościami wieku rozwojowego, zaburzeniami zachowania i trudnościami emocjonalnymi. Do Świetlicy uczęszczają dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

Celem Świetlicy jest:

- pomoc dzieciom w stworzeniu bezpiecznego środowiska,
- zwiększenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach w domu i poza domem,
- podnoszenie poczucia własnej wartości przez wzmacnianie mocnych stron dziecka,
- uczenie akceptowania i swobodnego wyrażania uczuć,
- uczenie planowania i organizowania codziennych zajęć stosownie do wieku dziecka,
- zaproponowanie sensownych sposobów spędzania czasu wolnego,
- uczenie poszanowania tradycji, ciągłości kulturowej,
- umożliwienie poznania mechanizmów choroby alkoholowej i jej wpływu na życie rodzinne,
- wdrażanie do samodzielności.

Placówka współpracuje z takimi instytucjami jak: Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, PCPR, inne, które mogą pomóc rodzinie w rozwiązywaniu jej problemów, a zwłaszcza w zakresie podejmowania interwencji wobec osób uzależnionych i współuzależnionych. Niezwykle istotna jest tu współpraca z wychowawcami klas, pedagogami szkolnymi i nauczycielami. Współpraca ta polegająca na wymianie informacji konieczna jest do prawidłowej pomocy i kontroli postępów dzieci.

W 2012 roku została utworzona filia Świetlicy Socjoterapeutycznej przy Zespole Szkół w Łapach w związku z licznymi problemami występującymi na tym obszarze.

3. Łapskie Stowarzyszenie Klubów Abstynenta Klub Abstynenta Przyszłość. Klub oferuje swoim członkom, a także ich rodzinom pomoc w zwalczaniu nałogu i pojawiających się w związku z tym problemach rodzinnych. Umożliwia także wymianę doświadczeń, stanowiąc tym samym grupę wsparcia dla swoich członków. Jej głównymi celami jest kształtowanie u swoich członków trwałych dążeń do całkowitego powstrzymania się od picia wszelkich napojów alkoholowych, zażywania tabletek psychotropowych i innych środków odurzających, propagowanie trzeźwego stylu życia oraz zmianę obyczajów w kierunku usuwania z życia rodziny i jednostki napojów alkoholowych i innych środków odurzających jako stałych składników zwykłych wydarzeń i różnych uroczystości, nawiązywanie ścisłej współpracy z placówkami leczenia odwykowego, zakładami pracy, a także z

instytucjami i organizacjami zainteresowanymi działaniami podejmowanymi w celu zapobiegania alkoholizmowi i łagodzeniu jego skutków.

4. Komisariat Policji w Łapach w celu skoordynowania przedsięwzięć dotyczących przemocy w rodzinie, gdzie niejednokrotnie dochodzi do nadużywania alkoholu przez członków rodziny, powołał zespół, do którego zadań należy m. in.: systematyczne odwiedzanie rodzin dotkniętych wykluczeniem społecznym, rozszerzenie współpracy z Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łapach i z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łapach, kontrola punktów sprzedaży alkoholu, zaciśnięcie współpracy z pedagogami szkolnymi, kuratorami w celu systematycznego przepływu informacji o rodzinach, gdzie dochodzi do przemocy i w których są dzieci w wieku szkolnym, prowadzenie spotkań przez asystenta d/s nieletnich i dzielnicowego z młodzieżą szkolną celem informowania o istniejącym problemie i sposobie postępowania, zaciśnięcie współpracy z pedagogami szkolnymi, kuratorami i innymi instytucjami zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie. Wobec łamania zasad prawa przez osoby spożywające lub nadużywające alkohol prowadzone są ciągle wzmożone działania mające na celu ograniczenie negatywnych zjawisk, jakimi jest handel napojami alkoholowymi pomimo braku koncesji oraz zatrzymania nietrzeźwych kierowców. W zależności od stopnia szkodliwości społecznej interwencje te kończą się pouczeniami, grzywną w postaci mandatów karnych lub skierowanymi wnioskami o ukaranie do Sądu Rejonowego w Białymstoku.

5. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Łapy- działa on na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Burmistrzem Gminy Łapy, a podmiotami, których przedstawiciele zostali powołani w skład zespołu. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego realizowane są przede wszystkim poprzez:

- ocenę sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny lub środowiska oraz wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny bądź środowiska, a także możliwości realizowania ich funkcji;
- podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie;
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy;
- inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- monitoring, superrewizję i ewaluację procesów wdrażania przez jednostki, instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej procedur wypracowanych przez Zespół;

- realizowanie działań promocyjno – informacyjnych wśród mieszkańców gminy Łapy na temat problemu przemocy oraz tworzenie lokalnych programów i kampanii profilaktycznych;
- inicjowanie badań, diagnoz środowiskowych oraz analiza danych, które dotyczą prac Zespołu i stanowią dla niego źródło informacji.

6. Placówki oświatowo – wychowawcze- poprzez programy edukacyjne kształtujące postawy i umiejętności ważne dla zdrowego i trzeźwego życia prowadzone są profilaktyczne oddziaływania wobec dzieci i młodzieży. Prowadzenie na terenie szkół programów profilaktyczno - wychowawczych, a także finansowanie prelekcji nt. uzależnień, przemocy w rodzinie i przemocy rówieśniczej przedstawień teatralnych dla dzieci i młodzieży odpowiadającym standardom wyznaczonym przez technologie.

Profilaktykę pierwszorzędową – adresowaną do ogółu dzieci i młodzieży, mającą na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej czy narkotykowej

Profilaktykę drugorzędową – adresowaną do grup podwyższonego ryzyka, a więc do osób, które przeszły już inicjację i u których występują liczne lub poważne problemy (osobiste, rodzinne, szkolne) – świetlice szkolno - wychowawcze.

III. ANALIZA SWOT

W celu realizacji Programu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii ważna jest analiza możliwości Miasta i Gminy Łapy pod względem mocnych i słabych stron, okazji i zagrożeń, które będą mogły wpłynąć na efekt końcowy programu. Na podstawie powyżej zamieszczonych informacji – diagnozy, możliwe jest wyeksponowanie najważniejszych obszarów problemowych i skonstruowanie analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego głównych obszarów problemowych metodą SWOT

Analiza SWOT, jaki i kolejne etapy niniejszego programu oparte są na kilku istotnych elementach:

- **Realizm** – dzisiejsze społeczeństwo jest świadome co do problemu alkoholizmu i narkomanii, panuje przekonanie iż, rozpowszechnienie alkoholu jak i substancji uzależniających i ich nadmierne używanie jest niepożądane. Problem ten jednak jest złożony i wymaga wielokierunkowych działań by sobie z nim poradzić . Poniższy program prezentuje wachlarz różnorodnych instrumentów jednak może tylko w nieznacznym stopniu zmieniać postawy społeczne wobec alkoholu, i narkotyków tym samym większy nacisk położono na działania korygujące szkody powstałe w wyniku alkoholizmu i narkomanii a nie na walce z samymi uzależnieniem .

- **Kontekst innych substancji** – dzisiejsza profilaktyka wspólnie traktuje i nie rozdziela problemu uzależnień od alkohol i narkotyki. Mechanizm i motywy sięgania po środki psychoaktywne

są bardzo zbliżone. Dlatego też w niniejszym programie w przypadku wielu działań nie jest możliwe rozdzielenie tych dwóch kontekstów uzależnienia od siebie, zwłaszcza, jeśli działania dotyczą dzieci i młodzieży.

- **Budowanie społecznej akceptacji** – ważne jest by uruchomić mechanizm rzetelnej informacji o programie, osiągnięciach i problemach w realizacji programu. Ukazać sposoby pokonywania problemów i jego lokalnych uwarunkowaniach. Ważne jest także by włączać do realizacji jak największą ilość partnerów, prowadzić społeczny dialog zmierzający do akceptacji działań tego programu oraz konsultować to z profesjonalistami różnych dziedzin. Bo w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii ważne lokalne podejście do problemu.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **SILY** – ukazują wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- **SŁABOŚCI** – ukazują wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną
- **SZANSE** – ukazują zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **ZAGROŻENIA** – ukazują zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów

MOCNE STORNY	SŁABE STORNY
- Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników jednostek działających na rzecz dziecka, rodziny Działające Świetlice Socjoterapeutyczne -Atrakcyjne walory turystyczne i kulturowe miasta i okolicy Prowadzenie pracy socjalnej z rodziną Aktywne działanie organizacji pozarządowych -Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej Szeroki wybór zajęć pozalekcyjnych -Możliwość korzystania z wsparcia grup samopomocowych -Odpowiedzialność osobista i zaangażowanie, otwartość kadry specjalistycznej - Realizacje szkolnych programów profilaktycznych -Działający aktywnie Klubu Seniora dla osób w wieku poprodukcyjnym - Działający aktywnie Klubu	- Wysoki poziom bezrobocia - Brak infrastruktury wewnątrz i na zewnątrz budynków administracyjnych dla osób niepełnosprawnych - Wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw -Wzrastająca liczba osób eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi -Niechęć osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia -Niewystarczająca świadomość społeczności lokalnej na temat współczesnych zagrożeń związanych z uzależnieniem -Brak na terenie gminy placówek resocjalizacyjnych, placówek dla nieletnich oraz samotnych matek z dzieckiem -Niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i zajmujących się profilaktyką uzależnień -Niedostateczna liczba grup wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym -Mała świadomość społeczna, społeczność

Wolontariusza - Przygotowana merytorycznie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel- rodzic - System stypendialny dla dzieci - Centrum Integracji Społecznej -Klub Integracji Społecznej - Zainteresowanie problemem ze strony szkół - Odpowiednie przygotowanie kadr w szkołach i instytucjach wspierających proces wychowawczy - Prawidłowe wykorzystywanie środków finansowych pochodzących m. in. z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lokalna nie włącza się w działania samopomocowe -Niedostateczna baza rehabilitacyjna dla osób niepełnosprawnych - Brak ośrodka terapii uzależnień - Niedostateczne finansowanie zadań pomocy społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Sprawnie działający samorząd -Możliwość uzyskiwania dotacji z funduszy unijnych -Możliwość pozyskiwania środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych -Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia -Stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej -Wysoki poziom współpracy pomiędzy rodziną a szkołą -Prowadzenie programów profilaktycznych na terenie szkół -Wzrost pracy wolontariuszy na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - Nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze wykluczenia społecznego - Istnienie systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej	Starzenie się społeczeństwa -Odpływ młodych wykształconych osób z miasta -Zanieczyszczenie środowiska naturalnego - Niewystarczające środki publiczne na pomoc dzieciom, młodzieży oraz rodzinie -Brak specjalistycznej i wysoko specjalistycznej opieki medycznej -Niespójność poziomu i kierunków kwalifikacji zawodowych z potrzebami lokalnego rynku pracy -Narastająca przestępczość, przemoc i agresja dzieci i młodzieży, -Niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swych zadań opiekuńczych i wychowawczych, -Wzrastający poziom narkomanii, alkoholizmu - Występowanie na terenie miasta i gminy zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie, ubóstwo, marginalizacja i alienacja grup i osób - Niekontrolowany dostęp młodzieży do Internetu

pomocy - Rozwój podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy Łapy -Prowadzenie programów profilaktycznych na terenie szkół -Aktywna działalność Klubu Integracji Społecznej	-Niska wiedza społeczeństwa na temat współczesnych zagrożeń - Obawa rodzin przed ujawnieniem problemu w środowisku - Zubożenie społeczeństwa

Wykonana analiza SWOT stała się podstawą do sformułowania wizji i misji Gminy i Miasta Łapy w zakresie problemu społecznego, jakim są uzależnienia oraz do sformułowania problemów i celów objętych realizacją Programu

IV. CELE I ZADANIE PROGRAMU

Głównym celem Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2018 jest ograniczenie skali występujących na terenie miasta i gminy uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności przemocy w rodzinie . W dążeniu do jego realizacji niezbędne jest sformułowanie szczegółowych celów :

W związku z realizacją **celu nr 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, dzieci i rodzin** przewiduje się następujące zadania:

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, dzieci i rodzin					
Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Udzielanie wsparcia edukacyjnego, emocjonalnego, prawnego dla osób z problemem alkoholowym (pijącym szkodliwie)	Praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	rodzaj podjętych działań	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

2	Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego	-Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Wnioskowanie o leczenie przymusowe na podstawie zgromadzonej dokumentacji wywiadów środowiskowych, danych z Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, podań rodziny; finansowanie kosztów dojazdu na terapię.	działania ciągłe	Liczba konsultacji motywujących do podjęcia leczenia -Liczba wniosków	-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -Komisariat Policji w Łapach - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Rozpowszechnianie inf. o formach pomocy świadczonych przez placówki różnego typu	-Systematyczne zamieszczanie informacji z dziedziny profilaktyki uzależnień, problemów alkoholowych i narkomanii na stronie internetowej MOPS w Łapach -Bieżące uaktualnianie katalogu placówek, organizacji i instytucji pomocowych na stronie	działania ciągłe	- artykuły -oferta informacyjna	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Urząd Miejski w Łapach

			ji		
1	Prowadzenie poradnictwa oraz udzielanie wsparcia dla członków rodzin, w których występują problemy alkoholowe	-praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej; -wdrażanie procedury Niebieskie Karty przez Zespół Interdyscyplinarny	działania ciągłe	- Liczba i rodzaj podjętych działań	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Zespół Interdyscyplinarny
2	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy alkoholowe	--Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach (pomoc psychologiczna, edukacyjna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, pedagogizacja rodziców) - Podtrzymanie działalności Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	działania ciągłe	- Liczba i rodzaj podjętych działań	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3	Udzielanie pomocy prawnej zmierzającej do ochrony przed następstwami nadużywania alkoholu przez bliską osobę	-porady prawnika w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej - praca socjalna Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	- Liczba konsultacji	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

W związku z realizacją celu 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w Świetlicach przewiduje się następujące zadania:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności

dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w Świetlicach

p.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Edukacja publiczna społeczności lokalnej	Prowadzenie działalności informacyjnej o miejscach i instytucjach zajmujących się niesieniem pomocy osobom w kryzysie (ulotki, ogłoszenia na tablicach ogłoszeń, na stronie internetowej)	działania ciągłe	Liczba i rodzaj podjętych działań	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny
2	Edukacja i młodzieży	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjno-warsztatowych	działania ciągłe	Liczba szkół, klas objętych zajęciami. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe
3	Edukacja rodziców	Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców	działania ciągłe	Liczba i rodzaj przeprowadzonych szkoleń.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Placówki oświatowe

4	Edukacja zawodowych grup	Organizowanie szkoleń dla nauczycieli, pedagogów, sprzedawców napojów alkoholowych oraz osób zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych	działania ciągłe	Liczba osób z poszczególnych grup, które uczestniczyły w szkoleniach.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe
5	Organizowanie pozalekcyjnych zajęć dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka	Wspieranie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej przy MOPS w Łapach (pomoc psychologiczna, edukacyjna dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, pedagogizacja rodziców) Podtrzymanie działalności Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	działania ciągłe	Liczba i rodzaj świetlic prowadzących zajęcia pozalekcyjne. Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
6	Tworzenie dodatkowych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież	Dofinansowanie wakacyjnych wypoczynków dla dzieci ze Świetlic Socjoterapeutycznych	działania ciągłe	Liczba i rodzaj dofinansowanych form spędzania czasu wolnego	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

7	Podniesienie kwalifikacji osób pracujących z osobami uzależnionymi i ich rodzinami	-Podniesienie kwalifikacji z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii poprzez udział w kampaniach, projektach i krajowych i międzynarodowych. - Pozyskiwanie i przyswajanie informacji w książkach, czasopismach i publikacjach specjalistycznych - Udział w szkoleniach, kursach, konferencjach oraz innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób i specjalistów pracujących na rzecz lokalnego środowiska w zakresie pracy z osobami uzależnionymi i ich rodzinami.	działania ciągłe	- Liczba szkoleń, kursów	-Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej -Szkoły

W związku z realizacją celu nr 4. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy Łapy oraz zmniejszenie rozmiaru już istniejących przewiduje się następujące zadania:

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy Łapy oraz zmniejszenie rozmiaru już istniejących				
Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźnik i	Realizatorzy
1. Edukacja dzieci i młodzieży z zakresu problematyki uzależnień	- Zorganizowanie letniego wyjazdu z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych - Promowanie działań profilaktycznych realizowanych w ramach programu za pośrednictwem różnych form przekazu, w tym także Internetu - Organizacja happeningów, dni sportu mających na celu promocję aktywnego i wolnego od nałogów życia - Realizację programów profilaktycznych, konkursów i turniejów o tematyce profilaktycznej w szkołach i placówkach wsparcia dziennego - Realizacja programów dla rodziców i warsztatów umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez przemocy - Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań poprzez dofinansowanie wypoczynku w miejscu zamieszkania	działania ciągłe	Liczba dzieci Ilość artykułów Ilość imprez Ilość konkursów Ilość programów	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Dom Kultury w Łapach Szkoły Dom Kultury w Łapach Szkoły

W związku z realizacją celu nr 5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego przewiduje się następujące zadania:

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego				
L.p.	Sposób realizacji	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1	Prowadzenie działań kontrolnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych oraz skontrolowanych punktów sprzedaży. Liczba podjętych działań interwencyjnych	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2	Zorganizowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.	działania ciągłe	Ilość działań	
3	Lustracja obiektów handlowych pod kątem realizacji zapisów ustawy zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa w zakresie zawartym w art.13 ¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych	
4	Kontrola obiektów handlu detalicznego i zakładów gastronomicznych w zakresie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, lub niepełnoletnim jak również na kredyt lub pod zastaw;	działania ciągłe	Liczba podjętych działań kontrolnych	

W związku z realizacją celu nr 6. **Propagowanie zdrowego stylu życia i świadomych wyborów ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież** przewiduje się następujące zadania:

Propagowanie zdrowego stylu życia i świadomych wyborów ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieci i młodzież			
Zadania	Działania	Wskaźniki	Realizator
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży	Dofinansowanie dożywiania dzieci uczęszczających do świetlicy	Ilość dzieci	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Łapy - Szkoły - Urząd Miejski Łapy - Dom Kultury Łapy - Organizacje pozarządowe
	Organizacja imprez okolicznościowych tj. Wigilii, Andrzejk, Chojnika Noworoczna w Świetlicy Socjoterapeutycznej	Ilość imprez	
	Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych	Ilość zajęć	
	Organizacja półkolonii	Ilość uczestników	
	Rozwój wolontariatu	Ilość osób	
	Organizacja turniejów i olimpiad sportowych	Ilość turniejów	
	Podtrzymanie funkcjonowania Filii Świetlicy Socjoterapeutycznej w Łapach (Osse) przy Zespole Szkół w Łapach	Ilość placówek	
	Kontynuacja organizacji pikniku prozdrowotnego	Ilość imprez	

V. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Program swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzież, również z grup ryzyka. Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia. W związku z tym w profilaktyce tych zachowań zasadnym jest tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki) oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji. Warto jednak podkreślić, że alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży, a piwo najczęściej spożywanym napojem alkoholowym. Przy planowaniu programów profilaktycznych należy, zatem zwracać uwagę, aby nie koncentrowały się one wyłącznie na osłabieniu czynników ryzyka, lecz również na wspieraniu głównych czynników chroniących (zwłaszcza kształtowaniu silnej więzi rodzinnej, rozwijaniu zainteresowania nauką szkolną, wzmacnianiu gotowości do respektowania norm i wartości, a także wspieraniu praktyk religijnych).

Działania programu – realizowane w oparciu o zasadę pomocniczości – adresowane są do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej oraz wszystkich mieszkańców miasta i gminy Łapy.

Skuteczna profilaktyka powinna oddziaływać na wszystkie wyżej wymienione środowiska. Efektywne działania profilaktyczne są bardzo istotne dla zapobiegania patologiom społecznym oraz zmniejszania rozmiarów zjawisk już występujących. W ramach programu prowadzi się szereg działań, ukierunkowanych na aktywne przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym oraz minimalizowanie tych, które już występują. Problem alkoholizmu i profilaktyki powinien być podkreślany i rozwiązywany na szczeblu lokalnym i lokalnej społeczności głównie z tego względu, że takie działania przynoszą najczęściej wymierne skutki. Coraz więcej miejsca w edukacji powinna zajmować z jednej strony profilaktyka alkoholowa, z drugiej zaś pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom ze względu na: poszerzenie problematyki związanej z alkoholizmem o zagadnienie przemocy w rodzinie, choroby wywołane alkoholem, szkody powodowane przez pijącą młodzież, a także ogólne przyzwolenie społeczne na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi. Europejski Plan działań wobec szkód spowodowanych konsumpcją alkoholu podkreśla wyraźnie, że podejmowanie możliwie jak największej liczby działań powinno odbywać się na szczeblu lokalnym. Wszelkie działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi mają nie tylko umocowanie ustawowe, ale przede wszystkim stanowią świadome działanie samorządu na rzecz dobra społeczności lokalnej.

VI. INTERESARIUSZE PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych swym zasięgiem obejmuje wiele grup docelowych. W części profilaktycznej jest to ogół społeczeństwa, ale przede wszystkim dzieci i młodzież, w tym młodzież z grup ryzyka. W części dotyczącej leczenia program adresowany jest do osób uzależnionych od alkoholu i substancji odurzających, a także do osób żyjących w otoczeniu uzależnionego. Jednak obok beneficjentów programu istnieją także jego

przeciwnicy, do których z pewnością można zaliczyć, właścicieli pubów i klubów, właścicieli punktów sprzedaży alkoholu oraz samych uzależnionych.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za prawidłową realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy na rok 2018 jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łapach.

Współrealizatorami Programu będą m. in: Urząd Miejski w Łapach, Dom Kultury w Łapach, Rada Miejska w Łapach, organizacje pozarządowe działające na terenie Miasta i Gminy Łapy, w tym także kluby i stowarzyszenia sportowe, działające na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi, Komisariat Policji w Łapach, szkoły, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Łapach, Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, parafie z terenu gminy Łapy.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Główne źródło finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Miasta i Gminy Łapy stanowią dochody gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze w roku 2017 zgodnie z art. 18² Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowo środki pozyskane z innych źródeł m. in. z dotacji celowych z budżetu państwa.

Zadania finansowane mogą być również z dotacji celowych, a także darowizn, zapisów i innych wpływów od osób prawnych i fizycznych, jak też środków pozyskanych z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na terenie Miasta i Gminy Łapy realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy.

Członkowie Komisji otrzymują wynagrodzenie za każde potwierdzone przez Przewodniczącego uczestnictwo w posiedzeniu Komisji w wysokości: przewodniczący, zastępca i sekretarz Komisji – 5% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS, pozostali członkowie komisji – 4% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego z poprzedniego kwartału ogłoszonego przez Prezesa GUS.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE I WNISOKI

Zakres działań może być zweryfikowany ze względu na wysokość środków finansowych przeznaczanych na ich realizację.

Powyższy program oparty jest na wiodącej i podmiotowej roli współpracujących ze sobą instytucji pomocy profesjonalnej i organizacji pozarządowych oraz dobieraniu specyficznych metod do rozwiązywania konkretnych problemów. Obejmuje swoim zasięgiem także problemy związane z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Należy podkreślić, że w opisach działań realizowanych w ramach tego programu rzadko akcentowane jest pojęcie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, co może mylnie sugerować, że ten aspekt problemów alkoholowych jest niedostrzegany lub niedoceniany. Wydaje się że większość działań profilaktycznych, korekcyjnych i terapeutycznych związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych odgrywa istotną rolę także w rozwiązywaniu problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego. Istnieje wiele przykładów pokazujących, w jaki sposób skuteczna i profesjonalna terapia wspomagana samopomocową działalnością klubów abstynenckich i grup AA przyczynia się nie tylko do uratowania życia wielu ludziom, ale i wywołuje pozytywne zmiany związane z przezwyciężaniem bezrobocia i nędzy tych osób oraz ich rodzin. Niewątpliwie program nie wyczerpuje wszystkich działań, lecz ze względu na jego otwarty charakter można w każdej chwili uwzględnić celowe działania. W chwili obecnej, na podstawie analizy dostępnych danych uwzględniono te najpilniejsze i najważniejsze. W doborze takiego wachlarza działań najważniejszym kryterium wyboru były praktyczne możliwości realizacji działań. Rzeczywistość społeczna, dynamika zmian w mentalności społeczeństwa i zmiany właściwych ustaw i innych aktów prawnych zweryfikują, które założenia należy zmodyfikować i jak usprawnić realizację programu. Autorzy Programu mają jednak nadzieję, że oprócz wskazania konkretnych działań w ramach przyjętych celów Programu, wyzwoli on aktywność wielu grup, poprawi komunikację społeczną i podwyższy stopień współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych społecznych problemów. Akceptacja wspólnie przyjętych rozwiązań przedmiotowego Programu przyczynić się powinna do odpowiedzialności za wyniki, a także pozwolić na korektę projektów w trakcie ich realizacji. Jednak nadrzędnym celem, przy wprowadzaniu jakichkolwiek zmian i poprawek, musi być dobro mieszkańców miasta i Gminy.